

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

เทศบาลตำบลโนนสะอาด

อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

**การประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต
เทศบาลตำบลโนนสะอาด
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖**

๑. หลักการและเหตุผล

การมีผลประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นการทุจริตคอร์ปชั่นประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคล โดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม ส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม Conflict of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย

เทศบาลตำบลโนนสะอาดได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เป็นกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ประเภทของความเสี่ยงแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๒.๑ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S) หมายถึง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวม ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบาย เป้าหมายกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ภาวะการแข่งขัน ทรัพยากรและสภาพแวดล้อม อันส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

๒.๒ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk : O) เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากระบบภายในขององค์กร/กระบวนการเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่ใช้/บุคลากร/ความเพียงพอของข้อมูล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ

๒.๓ ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk : F) เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ และการเงิน เช่น การบริหารการเงินที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมทำให้ขาดประสิทธิภาพ และไม่ทันต่อสถานการณ์ หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร เช่น การประมาณการ งบประมาณไม่เพียงพอ และไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินการ เป็นต้น เนื่องจากขาดการจัดหาข้อมูล การวิเคราะห์การวางแผนการควบคุม และการจัดทำรายงานเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงบประมาณ และการเงินดังกล่าว

๒.๔ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk : C) เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เป็นความเสี่ยงเนื่องจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัยหรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง อาจเกิดจากปัจจัยหลัก ๒ ปัจจัย คือ

๓.๑ ปัจจัยภายใน เช่น นโยบายของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม คุณภาพของบุคลากร และการเปลี่ยนแปลงของระบบงาน ความเชื่อถือได้ของระบบสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง การควบคุมกำกับดูแลไม่ทั่วถึง และการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นต้น

๓.๒ ปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือสภาพการแข่งขัน สภาวะแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจ และการเมือง เป็นต้น

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สภาวะการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่บุคคล ไม่ว่าจะ เป็นพนักงาน การเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท หรือผู้บริหารซึ่งมีอำนาจหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบ อยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำนั้นอาจจะเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนา และมีรูปแบบที่หลากหลายไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงิน หรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในรูป ตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้ เช่น การแต่งตั้งพรรคพวกเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทจำกัด หรือการที่บุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจให้ญาติพี่น้องหรือบริษัทที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับสัมปทานหรือผลประโยชน์จากทางราชการโดยมิชอบ ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากขัด ผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ผลเสียจึงเกิดกับประเทศชาติ การกระทำแบบนี้เป็นการกระทำที่ผิดจริยธรรมและทาง จรรยาบรรณ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบ ในการบริหารปัจจัย และควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการ ปฏิบัติงานที่อาจเกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยิ่งมีสถานการณ์ของการขัดแย้งกันของ ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยิ่งมีโอกาสก่อให้เกิด หรือนำไปสู่การทุจริตมากขึ้นเท่านั้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อสร้างสืบทอดวัฒนธรรมสุจริต และแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการให้เกิดความคิดแยกแยะ ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

๒.๒ เพื่อแสดงความมุ่งมั่นในการบริหารราชการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

๒.๓ เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย โดยยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดียืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใส และตรวจสอบได้

๒.๔ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และศรัทธาต่อการบริหารราชการแผ่นดินแก่ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้มา ติดต่อ และประชาชน

๓. การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำ ปีพ.ศ. ๒๕๖๖

เทศบาลตำบลโนนสะอาดได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เป็นกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสียหายต่าง ๆ เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบความเสี่ยง และดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนด เกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิด ความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์ในเชิง คุณภาพเนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลข หรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

๑. เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบายเหตุการณ์ความเสี่ยง
๕	สูงมาก	การใช้ทรัพย์สิน/เวลา ของทางราชการ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว การนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ส่วนตัว การใช้รถราชการเพื่องานส่วนตัว การนำเวลาราชการไปใช้ส่วนตัว (มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นประจำ)
๔	สูง	การเรียกรับทรัพย์สิน สินบน ของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใด/การรับผลประโยชน์จากการจ้างที่ปรึกษา โครงการ/การอนุมัติ อนุญาต (มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยครั้ง)
๓	ปานกลาง	การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เช่น ได้รับเงิน/สิ่งของตอบแทนจากการซื้อ-จ้าง จากผู้ขาย-ผู้รับจ้าง รายนั้น ๆ (มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นบางครั้ง)
๒	น้อย	การใช้อำนาจเจ้าหน้าที่ไม่ยุติธรรม หรือล่าช้า อาทิ การใช้ตำแหน่งหน้าที่งานที่ทำ ไปแสวงหาผลประโยชน์ การอนุมัติ อนุญาต การรับสิ่งของตอบแทน (มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นน้อยครั้ง)
๑	น้อยมาก	การเบิกค่าตอบแทน ค่าใช้จ่าย ผิดพลาด หรือผิดหมวด (มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นยาก)

๒. เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรง
๔	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๓	ปานกลาง	สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ไม่เหมาะสม
๒	น้อย	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๑	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนาน ๆ ครั้ง

๓. ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่าง ๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

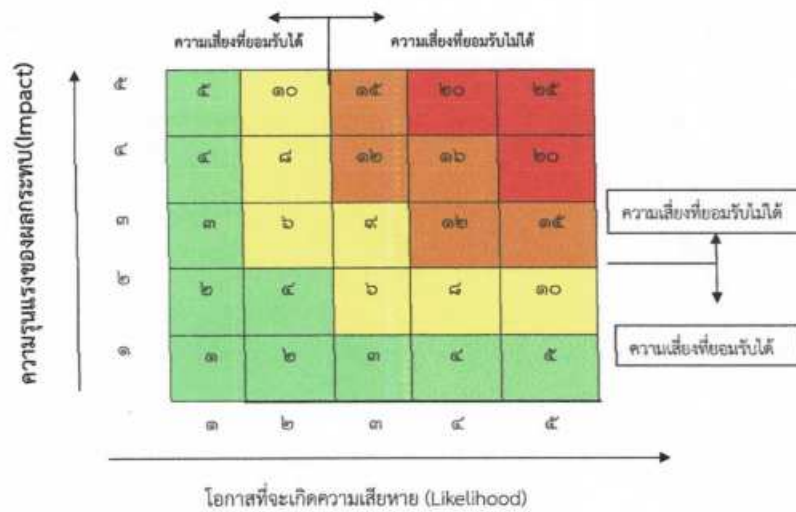
ระดับของความเสี่ย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ย	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๗ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยระดับสูง (High Risk : H)	๑๑ - ๑๖ คะแนน
๓	ความเสี่ยระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๖ - ๑๐ คะแนน
๔	ความเสี่ยระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๕ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ย (Risk Profile) และขอบเขตของความเสี่ยที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยแบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ย	ช่วงคะแนน	มาตรการกำหนด	สีสัญลักษณ์
เสี่ยสูงมาก (Extreme)	๑๗ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลด และประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ย	สีแดง
เสี่ยสูง (High)	๑๑ - ๑๖ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ย	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๖ - ๑๐ คะแนน	ยอมรับความเสี่ย แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ย	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๕ คะแนน	ยอมรับความเสี่ย	สีเขียว

การจัดทำแผนภูมิความเสี่ย (Risk Map) ผลประโยชน์ทับซ้อน

๔. นำผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่ได้มาจัดทำตารางสรุปการประเมินความเสี่ยง และจัดกลุ่มของความเสี่ยงเข้ากับรูปแบบของความเสี่ยงทั้ง ๙ รูปแบบ

ตารางสรุปผลการประเมินความเสี่ยง

ลำดับ	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาสและผลกระทบ		ระดับความเสี่ยง
		โอกาส	ความรุนแรง	
๑	การใช้ทรัพย์สิน/เวลา ของทางราชการ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว การนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ส่วนตัว การใช้รถราชการเพื่องานส่วนตัว การนำเวลาราชการไปใช้ส่วนตัว	๕	๔	๒๐
๒	การเรียกรับทรัพย์สิน สินบน ของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใด/การรับผลประโยชน์จากการจ้างที่ปรึกษาโครงการ/การอนุมัติ อนุญาต	๔	๔	๑๖
๓	การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เช่น ได้รับเงิน/สิ่งของตอบแทนจากการซื้อ-จ้าง จากผู้ขาย-ผู้รับจ้าง รายนั้น ๆ	๓	๔	๑๒
๔	การใช้อำนาจเจ้าหน้าที่ไมยติธรรม หรือล่าช้า อาทิ การใช้ตำแหน่งหน้าที่ทำ ไปแสวงหาผลประโยชน์ การอนุมัติ อนุญาต การรับสิ่งของตอบแทน	๑	๕	๕
๕	การเบิกค่าตอบแทน ค่าใช้จ่าย ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง	๑	๒	๒